

Razvoj omladinske štampe općine Koprivnica

(1953—1982)

NAPOMENA:

O omladinskoj štampi ne postoji nikakva literatura. Zato je autor ovog teksta bio stalno u poziciji da pogriješi, pogotovo u pristupu temi.

Bez obzira na popriličan trud, nije bilo moguće doći do svih primjeraka listova koji su izlazili. Naročito se to odnosi na ove školske. Za neke se čak može ustvrditi da su zauvijek zagubljeni. U obradi svima nije moguće, ali nije niti potrebno, dati podjednak prostor. Više prostora dobili su listovi koji su ostavili vidniji trag u našoj sredini, a pogotovo oni koji su utjecali i na način razmišljanja mlade generacije.

Listovi su obrađeni uglavnom kronološki, i to svaki posebno. Izbjegavani su nepotrebni detalji, kako se ne bi rasplinula cjelovita slika tridesetogodišnjeg publicističkog angažmana mladih grada i općine Koprivnica.

UVODNO RAZMATRANJE

Prosječni čitalac, bez obzira na godine starosti, iako redovno prati lokalni tjednik ili brojnu tvorničku štampu, ne može imati ozbiljniji uvid u aktualne društvene procese i dileme, a još manje u estetska previranja. Ali, tim je zanimljivije analizirati omladinsku štampu koja u Koprivnici ima bogatu tradiciju. Osnovni razlog tog interesa za omladinsku štampu ne proizlazi toliko iz neke njene posebne estetske kvalitete, koliko iz brojnih slabosti lokalne i dnevno-informativne štampe. Čitalac je svjestan da će u tim inertnim listovima, uz brojne vijesti i izvještaje (većinom sa sastanaka i proslava), vrlo rijetko naći se u situaciji da pročita i neki ozbiljniji komentar, »škakljiv« razgovor, detaljniju analizu »gorućeg« općinskog problema, oštru kritiku ponašanja pojedinaca i institucija...

»Ozbiljna« štampa u pravilu se ne upušta u dijalog, ne uzburkava duhove (u onom pozitivnom smislu), ne traži nova rješenja lokalnih zavrzlama (pod cijenu mogućih grešaka), ne suprotstavlja se dogmatskom i instrumentaliziranom mišljenju, ne bori se protiv okoštalih tehnokratskih i birokratskih odnosa. Previše je u tim listovima »bilježnika« koji su se greškom zadržali u novinarstvu, a kojima je glavni motiv rada ispunjenje inakone niske norme i honorarčenja u drugim listovima.

Omladinsku štampu treba promatrati baš u kontrastu prema toj »ozbiljnoj«. »Susreti«, »Si-

metrale« i LOK vjerojatno u nekim aspektima ne bi bili toliko radikalni da se nisu oštro konfrontirali s ostalom općinskom štampom. Uredništva tih listova ponekad je više mučilo to da ih u pristupu temama netko slučajno ne uspoređi npr. s »Glasom Podravine«, nego što su razmišljali o smislu i krajnjim konzekvencama onog što rade. Dakle, da bi onaj naš prosječni čitalac dobio realnu sliku nekog događaja u gradu, trebao je uzeti dva tako oprečna lista, pažljivo proučiti tko kome više želi podmetnuti nogu, »zbrajati«, »oduzimati«, »vagati« i »čitati između redova«. Istina je obično bila negdje na sredini. Ta pretjerivanja kojima je krajnji cilj bio dokazivanje nemoći onoga drugog, ipak ne može dovesti u pitanje izuzetno pozitivne rezultate omladinske štampe u izoštavanju društvene kritike i borbi protiv sklerotičnosti malograđanskog pogleda na svijet. Utoliko je tragičnije što mladi talentiraniji kadrovi nakon rada u omladinskoj štampi većim dijelom prestaju pisati, a nije niti zanemariv broj onih koji pak odlaze u zagrebačke listove. Male sredine vrlo su osjetljive na kritiku (Koprivnica u tome čak i nije neki ekstremniji slučaj), pa otpor okoline brzo lomi avangardne pokušaje. Omladinski listovi u pravilu su kratkog daha: nestaju odmah poslije nekoliko brojeva. »Zakonitost« onih najuspjelijih listova je da imaju i svoje generacijsko određenje. Radi ih po starosti i načinu razmišljanja srodna grupa mladih, a ako list izlazi duže vrijeme dolazi do zasićenosti i nedostataka novih ideja pa je velika fluktuacija kadrova. Zato pojedini listovi u razmaku od samo nekoliko brojeva i konceptijski i stilski vrlo malo liče na ono početno.

Važniji koprivnički listovi često su se kretali između dviju krajnosti: hladnog, objektivnog, nenadahnutog, neriskirajućeg (čak autocenzuirajućeg) pristupa i gotovo mehaničke uklopljenosti u društvene tokove (deklarativno izjašnjavanje za sve društvene ideje i ideale, ali bez ikakvog udjela u kritičkom preispitivanju vlastite sredine — »Osvit« je upravo idealan primjer takvog razmišljanja!); ili bučnog, bespoštednog, hiperkritičkog, tenzičnog izraza nezadovoljstva trenutnim stanjem, društvenim trenutkom, kulturom, školom, privredom, dnevnom politikom, čak i uskom životnom sredinom (nemoguće je pronaći idealniji primjer od »Susreta«), a strah od autocenzure tjerao ih je u objavljivanje tekstova različitih ideoloških predznaka, makar oni bili i strani razmišljanjima same redakcije.

LOK kao treći kamen — međaš koprivničkog omladinskog novinarstva, poučen iskustvom brojnih prethodnika, sadrži treće određenje: ne zanimaju ga osobito apstraktne općedruštvene, političke i ideološke rasprave ili polemike, već se svom silinom baca na najkonkretnije društvene i životne probleme svoje sredine. Ovaj još živući list posjeduje jednu »kvalitetu« koju (kojeg li apsurd?!?) nije imao nijedan prethodni: osjeća kada treba popustiti, kada je »pretjerao«, a isto tako zna kada treba inzistirati na raščišćavanju pojedinog problema. Zato su udarci u prazno vrlo rijetki. Nijedan list prije njega nije stekao toliko široki krug čitalaca i njihovo veliko povjerenje u bespoštednom sagledavanju stvarnosti. U tome je »tajna« njegove vitalnosti i već četverogodišnjeg kontinuiranog rada. Duže se održao jedino »Osvit«, ali iz posve drugačijeg razloga. Okoštalost, kvaziliterarnost i gotovo bolesno neupuštanje u bilo kakve društvene i životne probleme bila je »normalna« cijena zadržavanja izdavačke tradicije koprivničke gimnazije, sve do njenog nestanka sredinom sedamdesetih godina. I brojne pozitivne osobine nisu pomogle hiperkritičkim listovima (npr. »Susreti« i »Simetrane«) da se duže vrijeme održe na životu. Nestajali su iste godine kada su se i pojavili. Ne svojom voljom, naravno. Ali, bar su hrabro utirali put novim estetskim mjerilima.

OSVIT

LIPANJ 1958

»OSVIT«

Danas najveća vrijednost »Osvita« ostaje u tome što je to bio prvi list koji je pisala isključivo omladina. »Osvit« je bio, zapravo, časopis omladine gimnazije »Ivo Marinković« i prvi se put pojavio u siječnju 1953. godine. Dakle, za dva mjeseca bit će 30-godišnjica pojave omladinskog tiska u Koprivnici! Do 1974, kada je prestalo njegovo izlaženje, objavljeno je ukupno 30 brojeva. Prve godine rada izašlo ih je čak 8, a kasnije godišnje samo jedan, rijetko kada dva. Glavni urednici obično su bili profesori (ali i učenici) gimnazije, i to ovim redom: 1—9 Nada Juhas, 10 Maja Šafnar, 11 i 13 Alojzije Cviček, 12 Nevenka Vučemilović, 14 Ivo Zalar, 15—16 Olga Jančić, 17 Vladimir Kuzel, 18—20 Božidar Pavleš, 21—24 Marija Pavlek, 25—27 Petar Prpić, 27—30 Vera Nemec, 28—29 Na da Vresk i 30 Vera Šlabek.

Tu se pojavio, a čak i afirmirao, čitav niz imena koja i danas nose glavnu riječ u kulturi i informiranju grada, ali i šire: Milivoj Solar, Maja Šafar, Smiljka Rašan, Miroslav Dolenc, Ivan Grgić, Vladimir Kuzel, Pajo Kanižaj, Jovo Rojčević, Zvonko Pavlek, Željko Grbac, Vesna Švec, Ivan Šlabek, Ivo Čičin, Dražen Movre, Zvonko Ištyan, Miho Glavak, Vladimir Kostjuc, Vinko Hrašćanec, Ivo Žauhar, Zlatko Kauzlarić-Atač, Boško Krvar, Željko Pazić, Stanko Ivančić, Branko Peroš, Slavko Fijačko, Davorica Šavor, Ivica Pentek, Ivica Staničić, Katarina Gaži, Biserka Radaković, Rajka Vajagić, Jadranka Šimek, Renata Godek, Damir Hudelist itd.

»Osvit« je u svom djelovanju imao dva potpuno različita perioda. Prvi zahvaća razdoblje od 1953. do 1958. i karakterizira ga stalni uspon u kvaliteti, razbijanje inertnog »školskog« pristupa u uređivanju, te pojava odličnih literarnih i publicističkih tekstova. Ali, ni to razdoblje nije jedinstveno u pristupu uređivanja lista. Časopis je pokrenulo literarno društvo »Ivan Goran Kovačić« pa je i koncepcija bila strogo podređena literarnosti. Uz prvi broj uredništvo je u uvodniku napisalo:

»Ovaj časopis, skroman po veličini, pokušaj je da se raznovrstan društveni život omladine u našoj školi usmjeri još u jednom korisnom pravcu. U radovima koje objavljujemo, ima puno »ugledanja«, ali i mnogo osjećaja i životne istine. Krug društvenih pojava, s kojima se mladi pisci susreću, još je malen (...) Časopis će izlaziti povremeno i to ne radi oskudice u radovima... već iz materijalnih razloga. On će djelovati u duhu svijetlih tradicija heroja profesora Ive Marinkovića i učenika Milivoja Marjana, od kojih je prvi prije rata rukovodio omladinskim literarnim društvom »Osvit« u koprivničkoj gimnaziji. Ukoliko materijalne mogućnosti i prostor budu dozvoljavali, objavljivat će se u njemu i radovi historijske, geografske, prirodopisne i fizikalne naučne grupe.«

Upravo na takav način su rađeni i prvi brojevi. Objavljivano je nekoliko pjesama, dva-tri prozna rada, te »kratke vijesti iz društava i naučnih grupa«. O novinskim žanrovima uopće se ne može govoriti. Čak i kad se pišu jednostavne vijesti i izvještaji, oni ne prelaze kvalitetu školskih sastavaka. Pjesme i priče velikim su dijelom pisane sjetno, bez pravog osjećanja teme, a tematski kao da su pratile školsku lektiru.

Najveća vrijednost »Osvita« te prve godine bila je u »lansiranju« mladog 16-godišnjeg Milivoja Solara, danas jednog od vodećih jugoslavenskih književnih teoretičara. Svaki njegov rad i po današnjim je mjerilima za omladinsku štampu pravi izazov. Posebno se to odnosi na humoresku »O novom svetom Fabijanu i Majci božjoj«, »Baladi o Mao« i »Baladi u glupom psetu«, gdje razorna ironija i začuđujuća erudicija jasno daju do znanja da se njegov talent ne može mjeriti zahtjevima svoje uske sredine. Solar u »Osvitu« otvara nove tematske i žanrovske mogućnosti. Književnim osvrtima »Stvarnost i mi« i »Problemi književnog početnika« jasno razbija iluziju idiličnosti, skidajući literaturi aureolu mističnosti i nadnaravnih nadahnuća. »Nažalost, nema recepta po kome bi se sigurno dalo iskuhati dobro književno djelo. Bježali mi od stvarnosti gore ili dolje, moramo znati hoćemo li imati dobru sliku, moramo naslikati ipak nju, onakvu kakvu je mi gledamo, ili kakova je ona zaista, bolju ili lošiju, grubu ili idealiziranu, ali ipak stvarnost. Umjetnost može biti samo odraz stvarnosti... Prevelika tendencioznost je loša, bestendencioznost je još gora. Što ćemo imati od prekrasne forme bez sadržaja?«, piše Solar, a ispod teksta nalazi se napomena: »ostali članovi redakcije zadržavaju pravo da se naknadno osvrnu na neke od postavki druga Solara!«

Potaknuti okvakvim tekstovima uskoro su se počeli pojavljivati osvrti i ocjene kulturnog života gimnazije, ali i čitavog grada. Analiziraju se kazališne predstave, filmovi jedinog kinematografa »Veledit«, kao i nove knjige. Jasno, kod ovog posljednjeg moralo se paziti što je o tome već pisao neki priznati autoritet.

O reagiranju na društveno-politički život i učeničke probleme u »Osvitu« nema ni slovca. Posebna je tabu-tema odnos učenika-nastavnika. Ovaj list samo je potvrdio ondašnjeg krutog agit-propovskog stava prema štampi. Danas djeluje smiješno, ali onda je bilo normalno da Solar kraj svoje satirične »Balade o Mao« mora staviti sljedeći tekst: »Svečano izjavljujem da nisam ni na koga određene mislio«. Zbog te pjesme »Osvit« je napala »Podravska revija«. Njen glavni urednik Ivo Smoljan uzbuđeno piše: »U ovom broju ima i nešto što ozbiljno zabrinjava — Cigla mu neka razbije glavu i umrije mačak Mao — ovakvi stihovi ne samo da ne spadaju u poeziju, nego predstavljaju najgrublju profanaciju poezije!«

Vremenom »Osvit« prevladava početne okvire. Uz razne kulturne osvrte pojavljuju se i suvisli tekstovi o revolucionarima — bivšim učenicima gimnazije, koprivničkim književnicima i podravskim slikarima. Jedna politička naznaka

društvenog trenutka su kratki pamfletići o Trstu oko kojeg je tada izbila poznata kriza.

Do 1958. list je svakim brojem sve bolji. Iako pritisnut masom nedodirljivih tema, sve je realniji indikator života gimnazije i grada. Vrhunac ovakvog jačanja je broj 17 od lipnja 1958. koji je prvi, a i jedini, uređen potpuno po željama samih učenika. Kvaliteta i ne čudi toliko, kad se zna da su u uredništvu bila četiri kasnija novinara: Vladimir Kuzel (glavni urednik), Pajo Kanižaj, Jovo Rojčević i Vesna Švec. Broj obiluje putopisnim reportažama, raznim kulturnim i sportskim osvrtima, satirama i mnoštvom uspjelih humorističkih priloga. Da su se neki kalupi stidljivo počeli rušiti, najbolje pokazuje jedan foto-štos, gdje uz sliku kostura i novinara ide tekst: »Razgovor s članom komisije za reformu školstva«. Posebnu kvalitetu broju daju izvrsne karikature i fotomontaže.

Drugi period »Osvita« traje od 1959. do 1974. List iz broja u broj gubi na kvaliteti. Uređivanje su čvrsto preuzeli gimnazijski profesori, što je značilo nametanje starog, već preživjelog literarnog pristupa. Naravno, do sredine šezdesetih godina ta okoštaloost nije dolazila toliko do izražaja, ali je kasnije poprimila upravo fosilne razmjere. Samo tu i tamo pojavio bi se neki interesantniji tekst, fotografija ili karikatura, dok ostalo nije vrijedno ni spomena. Uza sve to nailaze i velike financijske teškoće pa se događa da pojedinih godina ne izađe niti jedan broj.

»Osvit« je u tom razdoblju potpuno banalizirao ime koje je preuzeo od predratnog gimnazijskog društva. Više nije ništa ostalo od »nepomirljive, neukalupljene komunističke mladosti«. »Nakaradna koncepcija, nastojanje da se bude literaturom i pod cijenu saznavanja vlastite nemoći, mucavi izvještaji i klišeizirani humor navodili su list na neizbježno odumiranje«. To se i dogodilo nakon 1974. kada je gimnazija prešla u Školski centar pa je novome listu dano i novo ime. »Osvita« je nestalo, a da to gotovo nitko nije shvatio nimalo tragično.

»PODRAVSKA REVIIJA«

Ovaj časopis počeo je izlaziti paralelno s »Osvitom«, siječnja 1953. Izašla su samo dva broja. Danas više nije točno poznato zašto se časopis ugasio, ali može se pretpostaviti da su u pitanju bili financijski razlozi.

Inače, »Podravska revija« imala je naznaku »književnost, kultura i društvena pitanja«. Izdavač je bio Klub studenata grada i kotara Koprivnica, glavni i odgovorni urednik Ivo Smoljan, a redakcijski odbor činili su još Mato Kudumija, Dušan Milivojević, Vjera Biondić i Vlado Petričić.

U uvodniku prvog broja stajalo je: »Financijska potpora nam je gotovo minimalna, uglavnom počiva na dobrovoljnim prilozima onih poduzeća, čije oglase smo štampali na zadnjim stranicama. (...) Redakcija ne želi da se drži određenog kruga suradnika, pa u tu svrhu poziva sve kulturne radnike Podravine, kojima leže

na srcu književna ili društvena pitanja. (...) Sve napisane radove, koji zadovoljavaju kvalitetom i iznose neki književni ili društveni problem od vrijednosti, redakcija će štampati, bez obzira na zanimanje ili školovanje pisca.»

Unatoč želji uredništva da se bavi i društvenim pitanjima, to im nije uspjelo. Jedini tekst tog sadržaja je »Kronika koja se piše o 'Podravki', ali u idućem broju »iz tehničkih razloga« nije nastavljena. Od tekstova i danas vredniji je jedino onaj V. Blaškovića »Otokar Keršovani — uvodničar koprivničkih novina«.

»Revija« je, dakle, bila književni časopis sa dosta krutim shvaćanjem novih literarnih strujanja, čak i onih koji su dolazili iz gimnazijskog »Osvita«. Zalagali su se za njegovu potpunu literarizaciju, te refleksivnost »bez intelektualističkih konstrukcija« u pristupu temama.

U rubrici »Osvrti i prikazi« dosta temeljito su pratili kulturna zbivanja cijele Podravine.

Pretenzije književnog dijela lista premašivale su podravske okvire. Uz tekstove domaćih autora objavljivali su poeziju Josipa Pupačića, Miroslava S. Madera i Naska Aganova. Časopis je grafički izgledao korektno, a korišteni su i crteži podravskih naivaca.

»OMLADINSKA REVIIJA«

Trebalo je punih jedanaest godina da se pojavi novi općinski omladinski list. U siječnju 1964. izašao je prvi od ukupno četiri broja »Omladinske revije«, čiji je izdavač bio Općinski komitet Saveza omladine Koprivnica. Glavni urednik bio je Ratko Aleksa, a on će taj isti položaj imati i u »Susretima« i »Simetralama«. Uredništvo »Revije« bilo je sastavljeno od Franje Brodnika, Drage Harambašića, Josipa Doktorića, Davorke Šavor, Zlatka Vedriša i Josipa Vrhovskog.

U usporedbi s »Osvitom« i »Podravskom revijom« ovaj je list donio puno novog. Literarni tekstovi svedeni su na minimum, a koncepcijski list se određuje kao političko-informativni (mogao bi se usporediti npr. s današnjim Glasnikom društveno-političkih organizacija). »Revija« je pri tome mnogo posudila i od »Glasa Podravine«, pogotovo onog lošeg i stereotipnog, a čak ima i velikih sličnosti u grafičkom izgledu i formatu.

List je sadržavao masu informativnih intervjuva (u kojima se mnogo priča, a ne kaže ništa), svećanih monologa i tematskih referata. Prace su sve sjednice OK SK i OK SO Koprivnica i objavljivane cjelovite diskusije. Čitajući taj list dobiva se dojam da se život cijelog grada odvija samo u pauzama brojnih sjednica i sastanaka.

Rađeni su i razgovori s predsjednicima mjesnih aktiva omladine, te najaktivnijim članovima. Od stalnih rubrika bile su prisutne literarna, sportska i humoristička. Ali, kao i kod prijašnjih listova, one su bile prilično klišeizirane.

U uvodniku prvog broja piše da će »redakcija nastojati da list u što-većoj mjeri zadovolji

raznovrsne interese mladih u svim oblastima njihova rada i života, da bude tribina odnosa prema svojem radu i cjelokupnim zbivanjima u našem društvu«. Međutim, u sva četiri broja bila su samo dva kritički intonirana teksta. Prvi je pod naslovom »Kadrovi« ozbiljno ukazao na prevelike obaveze omladinskih rukovodilaca, zbog kojih dolazi do mnogih površnosti u radu, a to su sve »posljedice nesistematičnosti i nepažnje u politici kadrova«. Posljednji broj donio je zanimljivu rubriku »Čovječe, naljuti se«, koja je zamišljena kao mjesto »javne kritike i samokritike« i da »negativnosti... salivene u olovne retke potaknu nekoga na razmišljanje«. U tom startu rubrike kritizirao se rad Tribine mladih, koja nije organizirala odavno najavljeni nastup Literarne grupe Školskog centra! Najkvalitetnija je, ipak, bila rubrika »Odjeci, razmišljanja, komentari« s poantiranim lokalnim vijestima.

List se ugasio odlaskom glavnog urednika na studij, baš u trenutku kada je bio na putu da osjeti pulsiranje svoje generacije.

»REVIJA LITERARNE TRIBINE«

Krajem 1966. i u 1967. povremeno je kao prilog »Glasu Podravine« izlazila »Revija literarne tribine«. Izdavač je bila Tribina mladih Općinskog komiteta Saveza omladine, a glavni i odgovorni urednik Marica Kolačko. »Revija« je sadržavala isključivo poeziju, a čak su i malobrojni prozni prikazi bili poetskog karaktera. Od koprivničkih pjesnika ovdje su najčešće objavljivali: Davorka Šavor, Stanko Ivančić, Nevenka Komatina, Martin Lebinac, Bosiljka Stančin i Slavko Fijačko.

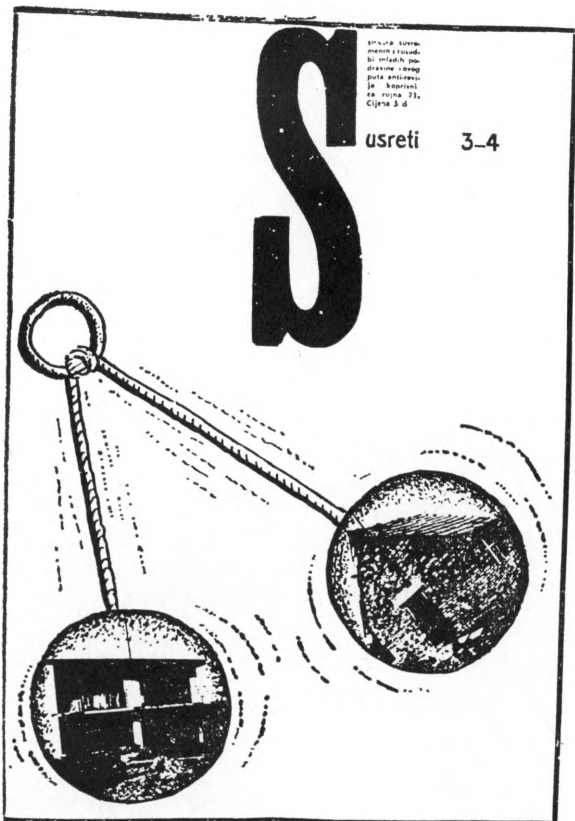
Ovakav vid štampe i za ono je vrijeme predstavljao fosilni ostatak prošlosti pa je bilo samo pitanje vremena kada će ga nestati. Najvažnije u svemu je to da je »Revija literarne tribine« bila posljednji omladinski list koji se bazirao na literarnim prilazima, što znači da ničim nije utjecala na kasniju štampu.

»SUSRETI«

Vrlo je nezahvalno pisati o »Susretima«. O njima svatko ima svoje mišljenje, koje se kreće u rasponu od negacije bilo kakve vrijednosti pa do brojnih superlativa. Teško je s današnje pozicije davati potpuno objektivnu ocjenu. Zato je potrebno prisjetiti se vremena u kojem se javljaju »Susreti«.

Dakle, proljeće 1971. bilo je vrijeme neposredne eskalacije mas-poka, vrijeme kad su nacionalistički ispadi u štampi (i lokalnoj i republičkoj) bili svakodnevnost, a i vrijeme kad su euforična raspoloženja bila podsticana iz najviših republičkih organa.

Koprivnica je imala tu sreću što su je nacionalističke eskalacije gotovo u potpunosti zaobišle, čemu je najviše zaslužan razuman stav ondašnjeg partijskog i općinskog rukovodstva. Nakon 21. sjednice Predsjedništva SKJ i 23. ple-

numa CK SKH naša je općina bila jedna od vrlo rijetkih u kojoj nisu pljuštale ostavke. Nacionalna euforija zaobišla je i »Susrete«, ako se ne računa nekoliko sitnijih nepromišljenosti, o čemu će kasnije još biti riječi.

»Susreti« su se pojavili u travnju 1971. kao »smotra suvremenih prosudbi mladih Podravine«. U drugom i trećem broju uz zaglavlje lista stajalo je i »anti-časopis«, odnosno »anti-revija«, što je davalo do znanja da se redakcija (glavni i odgovorni urednik: Ratko Aleksa, članovi: Duško Bodinovac, Tomo Brinc, Katarina Gaži — zamjenik glavnog urednika, Mijo Glavak, Vlado Kostjuk — grafička oprema, Barbara Kukec, Ruža Mamić, Ivan Peterlin — lektura i korektura, Martin Šlabek, Marijan Špoljar, Kruno Sajko, Rajka Vajagić) neće ukalupiti u nikakve šablone, društveno-političke tabue i isforsiranu literarnost. Jasno su dali do znanja da »nije ni malo slučajno da je sadašnja generacija u pravilu usmjerena ka tzv. »političkoj prozi« kao najefikasnijem vidu svog angažiranja.

Prvi broj izašao je pred 9. susrete mladih Hrvatske, kojima je Koprivnica bila domaćin, a u tematskom smislu to je bio »pokušaj uspostave kulturnog kontinuiteta u Podravini (književnost, umjetnost, kritička misao)«. Od političkih tekstova opisane su ustavne promjene, sastanci uskih političkih aktiva, odmah je izvršena oštra konfrontacija s »Glasom Podravine«, od socijalnih analizirana je velika nezaposlenost mladih, a tekstovi o kulturi predstavljali su pravu malu revoluciju. Objavljeno je cjelovito Krležino »Pismo iz Koprivnice«, originalni rukopisi i pisma Krleže i Cesarca, analizirani su podravski kajkavski pjesnici, neobjavljena prepiska Frana Galovića, te ozbiljne analize slikara Mirka Viriusa i Krste Hegedušića. Izbor proznih i poetskih tekstova mladih Koprivničana također je izuzetno kvalitetan. Grafički izgled »Susreta« zaista je bio pravo savršenstvo (dugoljasti format, tvrdi žučkasti papir, duhoviti crteži naručeni od »Omladinskog tjednika« iz Zagreba), s čime se ne može mjeriti niti jedan koprivnički list.

»Susreti« su se svom silinom okomili na lokalnu učmalost i jako izraženu malograđanštinu. Provokantan tekst »Jutro ili kako ukrotiti onu stvar« izazvao je u gradu pravu sablazan što je »susretovce« navelo da s takvom praksom nastave još žešće. Kasnije je objavljen odlomak iz romana Philipha Rotha »Desanka Šakić«, ženski aktovi i poze iz »Figurae Veneris«.

Napisani su i izmišljeni intervjui s »u prsa busajućim« Podravicima, poznatim ličnostima, lista »Top 10« lokalnih štoseva i izmišljena pisma, od kojih se i danas dobiva provala smijeha.

U cjelini gledano, prvi broj kvalitetom, pismenošću i oštrinom bio je pravi izazov za ovu našu sredinu, čak korak ispred svog vremena, kojeg javnost nije bila sposobna razumno apsorbirati.

Zato ne čudi što se u drugom i trećem broju uredništvo prilično osulo. Ostali su samo Aleksa, Kostjuk, Fijačko i Peterlin. Proširio se jedino krug suradnika iz Zagreba, što je uredništvu, donijelo više štete nego koristi. List je počeo objavljivati i kritizerske, pa čak i mutno obojene tekstove. Zbog »neaktivnosti« napadana je »trutica« (Matica Hrvatska — op. a.), opisivana je nacionalna euforija u drugim dijelovima republike i objavljeni pamfleti velikanima nacionalne prošlosti. Ali, treba uzeti u obzir da u ono vrijeme nije bilo nimalo čudno da jedan Franjo Tuđman (tada još i na važnim društveno-političkim funkcijama) surađuje sa omladinskim listom, tj. za njega piše tekst »Živi Radić«, potkrijepljen i tekstovima nacionalne himne. Tada je to bila — moda!

List se, zapravo, ugasio na sitnijim ispavidama, od kojih su najkarakterističnije one o jezičkim »svježicama« prilikom jednog važnog političkog govora i o »poklanjanju godine dana svome narodu, iako njega tamo uopće nema«. Kada se to pojavilo u zadnjem broju, Izdavački savjet je hitno organizirao precrtavanje tušem pojedinih rečenica, ali su pri tome

zaboravili da se na jačem svjetlu tekst ipak može pročitati. Zato tih dana nije bilo čudno vidjeti prolaznike kako čitaju list visoko podignut iznad glave! Šteta što se sve ovo dogodilo. Ostali tekstovi u ta dva zadnja broja bili su također izuzetno kvalitetni, a čak i oni koji su najviše osporavani u osnovi su polazili od točnih postavki. Prvi put je u koprivničkoj štampi došlo do izražaja i snažno socijalno akcentiranje lokalnih problema. Bilo je dovoljno pogledati samo zadnju naslovnu stranu na kojoj su u klik-klak umontirane luksuzna katnica i ruševna straćara!

Interesantno je citirati što je o »Susretima« u jednom neobjavljenom tekstu napisao sudionik njegovog stvaranja Marijan Špoljar:

»Izniknuvši spontano i na osjećaju uspostavljanja kontinuiteta sa bogatom pisanom baštinom, 'Susreti' su nosili već u svom ishodištu zrno vlastite negacije. Jer, nastavši spontanom načinom i kao zbir grozničavih, tenzičnih napisa, oni su željeli tu spontanost izdići na nivo dogme. Ako se, naime, jednom mladenaštvo apsolutizira u mjeri u kojoj ono predstavlja nepristranog sudiju o tome što jest dobro, a što nije, onda se to mladenaštvo i taj angažman pretvara u puki princip. Stoga prvi broj (nastao kao istinski istraživački nespokoj) predstavlja pulsaciju mlade generacije, a ostali brojevi već svjesno akumuliranje i apsolutiziranje bunta. Otuda su već dobro došli i prilozima sa strane koji zasigurno nisu imali ništa zajedničkog sa stavovima uredništva, ali u ime te slobode objavljivanja (»bez cenzure i autocenzure«) našli su mjesta i u listu. Time je nastala opasnost da se pretvore u neku vrstu građanskog, liberalističkog lista koji će objavljivati sva mišljenja, bez obzira da li se ona kose sa vladajućom društvenom sviješću. Otuda i opasnost da se pretvore u list bez stava (nije bez vruga da su poslije članove uredništva isti ljudi proglašavali jedan dan »ljevičarima«, a drugi dan »desničarima«). No, 'Susreti' ipak predstavljaju u našim uvjetima nezaobilazan slučaj: od okupljanja velikog broja suradnika, visoke pismenosti, inventivnih grafičkih rješenja, radikalnog otpora malograđanštini i licemjerju, naznake fenomena kontrakture do jedne autentične samokreacije koja više ne pazi na neke lažne društvene okvire«.

Prestanak izlaska lista protekao je u mučnoj atmosferi. Zatraženo je čak i pokretanje postupka za smjenjivanje predsjednika OK SO, na što se ovaj branio da se napadi na list baziraju zapravo na »pisanju o socijalnim razlikama«. Situacija se donekle smirila tek kada je Komisija za idejni rad Općinske konferencije SK donijela 10. siječnja 1972. sljedeće zaključke:

1. Konstatira se da je ideja o pokretanju lista »Susreti« bila u biti pozitivna, te da je pokazala zanimanje mladih za naš samoupravni socijalistički razvoj, čime se je omladina nastojala uključiti u pozitivne tokove u društvu.

2. Prilikom postavljanja platforme i profila lista očitovale se politička i organizaciona spremnost izdavača i redakcije.

3. Osim pozitivnih nastojanja bilo je i napisalo koji nisu bili u skladu s programom SKJ, već su odstupali od programa u lijevo, prema uravnilovci ili u desno, prema nacionalizmu i sepratizmu.

4. Konstatira se da nije bilo organiziranog nacionalističkog utjecaja sa strane, niti je bilo organiziranog djelovanja unutar lista sa platformi nacionalizma i kontrarevolucije.

Ali, mala sredina ne prašta tako lako napade na vlastito licemjerje. »Susretovci« su zauvijek dobili svoje »etikete«. Jedan od članova uredništva, tužen od strane lokalnog tjednika za tekst »'Glas Podravine' — glas gluposti«, osuđen je na zatvorsku kaznu, da bi kasnije ipak bio oslobođen. Većina ih je godinama imala problema sa zaposlenjem, čak i normalnim uključivanjem u društvene tokove. Dio ceha platili su i kasniji listovi — »Simetrale« i LOK!

»SIMETRALE GRADA KOPRIVNICE«

Ako je tužno i mučno ono što se događalo sa »Susretima«, onda je u najmanju ruku tragi-komična sudbina »Simetrale grada Koprivnice«. Bio je to, zapravo, »het — trik« Ratka Alekse kao urednika. Asistirao mu je Marijan Špoljar, dok je autor svih fotografija bio Vladimir Kostjuk.

Sve je počelo od ideje da se organiziraju »događanja«, a ujedno objavi i posebna publikacija o tome. Idejna osnova tog kompleksnog programa proizlazila je iz pokušaja demokratiziranja kulture: neelitnost, aktivno učešće i razbijanje monopolizacije kulture, pogotovo one reprezentativne. U tu je svrhu u dvorištu Sveučilišta organizirana priredba gdje su neformalni posjetioci pod šatorom pili gverc, gledali fotografije i internu televiziju, slušali muziku, plesali... Uz to je štampan i katalog koji je izazvao cijelu pometnju.

Krenimo redom. »Stalna interesna grupa mladih« krajem 1973. predložila je predsjednici OK SSOH Koprivnica povremeno organiziranje različitih alternativnih programa, od projekcija kratkih filmova do opisanih »događanja«. Prijedlog je glatko odbijen. Došlo je i do navodnih nesuglasica oko termina »cenzura«. Organizaciju je preuzelo Narodno sveučilište pa su se ovi uključili u program »Male podravske scene«. Pronađena su i sredstva za opisana »događanja«, a pokroviteljstvo nad katalogom preuzela je i »Koprivnička tiskara«.

Katalog je izvrsno grafički riješen (na najkvalitetnijem papiru), a sastojao se od mnoštva fotografija, izvoda iz stručnih tekstova o masovnoj kulturi, te teksta o koprivničkoj arhitekturi i konkretnoj primjeni malih medijskih osvrti na stanje u lokalnoj kulturi, privredi i društveno-političkom životu. No, tekst i nije bio toliko bitan jer ga dobrim dijelom nisu pročitali ni oni koji su ga »osudili« po službenoj dužnosti.

Skandal su izazvale fotografije. Uz golotinju »zabrinutim građanima« posebno je pala u oči fotografija djevojaka sa revije za izbor »mis«, a kraj nje slika svježeg obješenog mesa. Na još

težu reakciju naišle su fotografije političara bez glava, te znakovi zabrane vožnje po gradu.

Odmah je reagirala Komisija za idejni rad OK SK i »Glas Podravine«. Uredništvo »Simetra-la« optuženo je za čudnu simboliku na fotografijama i plakatu, kao i priredbu »koja je sama sebi svrha, bez ikakve umjetničke vrijednosti! Zatim, da »nije u skladu s našom društveno-političkom stvarnošću da se citiraju isključivo strani filozofi, sociolozi i ostali teoretičari« i da »asocijacije koje izaziva slikovni dio kataloga nisu na liniji naše političke stvarnosti, jer kod građana mogu izazvati krivo tumačenje naših socijalističkih odnosa«. Napadnuti su stihovi »još dok si mali i paseš travu, već netko soli i tvoju glavu... i nije važno što u njoj ima, glava treba samo da klima«. Za urednika Ratka Aleksu nepobitno je utvrđeno da »ne posjeduje, političke i moralne kvalitete«, dok je za čitavu grupu predloženo da se »spriječi njihova nedopuštena djelatnost u pivnici, gdje se okupljaju«. Ipak, najteža je optužba bila njihova »povezanost« sa »Susretima«. Situaciju su još više komplicirala gotovo svakodnevna mijenjanja stavova i obrazloženja pojedinaca koji su bili posredno ili neposredno uz spomenute priredbe. Odgovor interesne grupe bio je podjednako žestok. Šapirografirali su svoje stavove, naširoko obrazložili kompletna »događanja« i optužili pojedine forume i pojedince za iznošenje neistine i manipuliranje činjenicama.

Jedini rezultat ove strke bio je pozivanje na odgovornost pojedinaca iz Narodnog sveučilišta i »Koprivničke tiskare«.

Cijeli problem, da ne kažem cirkus, proizašao je iz pozamašnog nerazumijevanja medijske kulture. Ona sporna »događanja« danas su normalna i uhodana praksa Galerije Koprivnica.

»GLASILO HEREŠINA«

Herešinčani su napravili pravu malu općinsku revoluciju u načinu štampe! Prvi su primijenili tehniku kućnog umnoživača i foto-matrice. Svi dotadašnji listovi štampani su u tehnički knjigotiska, što je za male tiraže izuzetno skupo. Foto-matrice su, naprotiv, idealne baš za takve male tiraže pa su našle široku primjenu. Ubrzo se tako počeo štampati Bilten OK SSOH Koprivnica. Njega je, zahvaljujući toj jeftinoj tehnici, naslijedio LOK, a u novije vrijeme »Kokot« i »Vozlek«. LOK je unazad godinu dana zbog naklade od 2500 primjeraka ipak prešao u tiskaru, jer su veće tiraže nepodesne za tehniku spomenutog mini-ofseta, a i u ukupna cijena nije bitnije niža da bi se s opravdanim razlogom djelomično žrtvovao kvalitet otiska.

Vratimo se »Glasilu Herešina«. Krajem 1975. izašao je prvi broj, a tokom 1976. još nekoliko. List je imao informativnu funkciju, a uređivao ga je Josip Brgles, jedan od kasnijih inicijatora LOK-a.

Konceptcija je bila vrlo jednolična. Mahom su to bili izvještaji o radu svih društveno-političkih i društvenih organizacija, pisani konkret-

no, ali vrlo nevjesto. To je i razumljivo, jer za takav posao nisu imali ni uzora, niti iskustva. »Glasilo« je sadržavalo pojedine oglase i obavezu kajkavsku humorističku stranicu.

BILTEN OK SSOH »HO — RUK«

Sredinom sedamdesetih godina počeo je u šapirografskoj tehnici izlaziti Bilten OK SSOH Koprivnica. Sadržavao je sve bitne informacije za normalan rad OO SSO. Kasnije je prešao na tehniku foto-matrice pa se njime umnožavala i dopisna omladinska politička škola. Bilten se pojavljivao prema potrebi, obično jednom ili dva puta mjesečno.

Krajem sedamdesetih godina izlazio je akcijski bilten »Ho — ruk«. Funkciju glavnog i odgovornog urednika obavljao je Krešo Blažek, a članovi uredništva bili su Drago Vujčec, Vlado Gajski, Vesna Sirovec, Goran Sepec, Zeljko Žepina, Vlado Bunić, Josip Brgles i Ivan Ivanić. Sadržaj je proizlazio iz konkretnih potreba odlazaka na pojedine akcije, opisivanja svih mogućih brigadirskih igara, pjesama, zadataka, slobodnih aktivnosti i slično. U njemu je uvijek bilo zanimljivih priloga, čak i za one koji nisu odlazili na radne akcije. Steta što se »Ho — ruk« ugasio odlaskom glavnog urednika u vojsku.

»MI«

Kao nasljednik »Osvita«, list Školskog centra »Mi« izašao je tri puta, i to tokom 1976. i 1977. godine. List je uređivala novinarska, likovna i foto-sekcija, a stručni suradnici bili su Vera Šlabek, Vera Nemeč, Marija Pintar, Sunčanica Tuk-Grgić i Tomislav Boršo.

»Mi« je u odnosu na »Osvit« predstavljao važan korak naprijed, jer je počeo poštivati neke novinarske zakonitosti, prije svega — informativnost! No, to ne znači da su »zanemareni« literarni tekstovi. I ovdje ih je bilo znatno više nego što su to objektivno zasluživali. I novinarski pokušaji pisani su na principu domaćih zadaća: dvije-tri činjenice, mnogo mašte, strogo bez komentiranja i zaključivanja.

List je grafički, a djelomično i koncepcijski, naizgled zadovoljavao učenički interes. Drugi je već problem što se o »pravoj« temi nije moglo saznati ništa zanimljivo. O svim učeničkim problemima razmišljalo se na profesorski način. Kada je, na primjer, nasilno vršena »regrutacija« učenika u pjevački zbor, to je izazvalo pravi učenički revolt. Pripremana je kritika takvog postupanja, da bi u štampariji osvanuo profesorski tekst s mudrim naravoučenijem: »Zapjevajmo svi zajedno poletno i glasno!« Jasno je, dakle, da se do učeničkog stava nije mnogo držalo. Bilo je toliko neobično napisati bilo kakvu društvenu kritiku da se autori uopće nisu niti potpisivali ispod nekih članaka. Ili, pod naslovom »Najlakše je kritizirati« objavljen je razgovor s članom Predsjedništva OO SSO ŠC, a da nije objavljeno njegovo ime. Učenička samo-

kritika očito se mnogo više cijenila od kritike, čak i one najblaže.

Naravno, bilo je i prilično duhovitih tekstova, koji su donekle opravdavali popriličan trud oko izdavanja lista.

Potpuno je jasna funkcija listova kao što je »Mi«. Oni su velika šarena laža, lijepa razglednica za javnost.

Zato je »Mi« bio brzo osuđen na propast.

SOL

Uz prilično muka generaciji iz 1979. uspjelo je izdati list koji nisu uređivali tzv. »stručni suradnici«. SOL zato djeluje neuporedivo prirodnije i čvršće od »Mi«. Format je prepolovljen na A4, mlaki idlični crteži zamijenjeni su karikaturama, odličnim stripovima i komentar-fotografijama. I u tekstualnom smislu SOL se nadozvezuje na LOK. Nije ni čudno, jer su oba lista počela izlaziti u isto vrijeme. Teme zaista proizlaze iz učeničkog života, a stilske slabosti lako se opraštaju zbog spontanosti, duhovitosti i sočnosti.

Osnovna vrijednost četiri izašla broja SOL-i je u tome što se konačno smije kritizirati i poneka profesorska glupost. Pronađen je nekada nedostižni balans između kritike i samokritike.

Za ovakav pristup najzaslužnija su trojica sadašnjih glavnih urednika lista: Goran Litvan, Zoran Car i Marinko Markek. Prvi je posebno uspješno forsirao prozu i kritičke tekstove, drugo duhovite stripove, a treći jasne novinske žanrove i privlačnu desk-opremu.

LISTOVI OSNOVNIH ŠKOLA

Treba se vrlo kratko osvrnuti i na listove osnovnih škola. Prvi put javili su se 1962. paralelno i u Prvoj i u Drugoj osnovnoj školi u Koprivnici. Zovu se »Krijesnice« i »Glas o nama«, šapirografirani su i izlaze jedan ili dva puta godišnje. Konceptija im je također vrlo slična. Objavljuju se isključivo učenički radovi, obično na zadane teme: 8. mart, proljeće, jesen, revolucionarna prošlost... Dominira poezija, iako ima, za taj uzrast, odličnih publicističkih radova.

»Krijesnice« su 1977. uspjele izaći u knjigotisku, uz odličnu likovnu opremu. Taj broj zaista je prototip lista kakav bi se trebao raditi u osnovnim školama (uredila Mara Futač). Uz literarne radove prisutna je i masa tekstova koji govore o radu sekcija i slobodnih aktivnosti, a pojedini nastavnici daju i savjete za uspješnije učenje. Na žalost, to je vjerojatno bio i bit će jedini broj »Krijesnica« koji je išao u pravu štampariju. U svim školama situacija je takva da se jedva pronađe novac za običan šapirograf.

Od seoskih škola listove ima Legrad (ranije »Graničar« sada »Naši pokušaji«) i Drnje zajedno sa Golom i Hlebinama (»Ognjec«), a nekada je i u Sokolovcu izlazio istoimeni list.

U Prvoj osnovnoj izlazi i »Mrvak«, glasilo izdavačkog odreda »Nikola Severović«.

LOK

Afere sa »Susretima« i »Simetralama« uvjetovale su da je tek kadrovskim osvježenjima krajem 1978. stvorena situacija u kojoj se moglo misliti o pokretanju novog omladinskog lista. Okupljena je grupa koprivničkih suradnika »Poleta«, koji se u to vrijeme zatvorio u zagrebačke okvire pa su dopisnici izgubili mogućnost objavljivanja. Počeli su se pripremati tekstovi, a da se nije znalo kako će izgledati i čime će se tematski baviti taj novi list. Odlučeno je da se nulti broj nepostojećeg lista objavi pod nazivom biltena. Taj bilten br. 13 prilično je uspio, a jedini je problem bio u tome što je — zabranjen! Stjecanjem okolnosti o jednoj »vrućoj« temi razgovarano je s čovjekom kome nije bilo mjesta u štampi.

Uredništvo se nije ozbiljno pokolebalo pa je nastavilo rad i u siječnju 1979. pojavio se prvi broj LOK-a (List omladine Koprivnica). Uskoro će se, dakle, navršiti četiri godine kontinuiranog

rada. Glavni i odgovorni urednik prvih 14 brojeva bio je Željko Krušelj, a kasniji Krunoslav Jajetić. U tom je vremenu kroz LOK prošlo više od stotinu suradnika. Nabrojimo samo one najupornije: Vlatko Vincek, Davor Ivančan, Zlatko Moškon, Vesna Šubarić, Damir Mađerić, Maja Gjerek, Darko Bakliža, Zoran Car, Goran Litvan, Željko Krznarić, Krešo Hegeduš, Tomislav Balazin, Željko Žigrić, Stjepan Kolarić, Pavle Fulir, Mladen Jakupec, Ivana Lukčin, Boris Grün-gold, Zorko Marković, Dragan Grgur, Vlado Novak, Ivan Peterlin, Dragica Strmečki, Marijan Špoljar, Veljko Kučeković, Milan Fuker, Branko Lukač, Jadranka Šimek, Marinko Markek, Stevo Svržnjak, Vjekoslav Prvčić, Krešimir Puc, Miodrag Šajatović, Zvonko Todorovski...

LOK je prošao nekoliko faza pa početni brojevi nemaju puno veze sa onih par posljednjih. Prvih četiri-pet brojeva rađeni su prilično diletantski, s puno vedrine i neobaveznosti, tako da su ih čitali uglavnom srednjoškolski. Većinu tekstova žanrovski nije bilo moguće odrediti. Struktura suradništva sama je po sebi uvjetovala objavljivanje mnoštva poetskih i proznih radova.

Kvalitetne reportaže i problemski tekstovi počeli su se objavljivati tek nakon godinu dana rada. Razlog »kašnjenju« vrlo je jednostavan: u mladoj redakciji nije ih imao tko pisati.

Od jedanaestog broja počinje nagli rast kvalitete. Obraduju se i teme u koje ne dira »ozbiljna« štampa, a brojna profesionalna iskustva ojačavaju redakciju. Pomaci u kvaliteti i koncepciji uzrokuju i stalnu fluktuaciju suradnika, ali njih nikada do sada nije ponestalo.

Zadnjih desetak brojeva imalo je toliko mnogo dobro pogodnih tekstova, s minimumom »praznog hoda«, da je list u gradu sebi stvorio zaista do tada nezapamćen ugled. Još su važnija priznanja došla iz većih sredina. LOK je dobitnik najveće omladinske nagrade za žurnalizam — »Sedam sekretara SKOJ-a«, te Priznanja RK SSOH, ali mlade novinare još više vesele citiranja u najuglednijim jugoslavenskim listovima. U Koprivnici je postalo potpuno normalno da LOK pokreće vrlo delikatna društvena pitanja, »rješava« zamršene slučajeve ili »proziva« razne moćnike. Jasno je da su cijene takve bespoštedne borbe za istinu i žanrovsku kvalitetu tekstova vrlo visoke, pa list izlazi rjeđe nego nekada, a najangažiraniji pojedinci imaju gotovo profesionalne obaveze i probleme.

U grafičkom smislu LOK je također imao buran razvoj. Promijenjeno je nekoliko grafičkih urednika pa je gotovo svaki broj cjelina za sebe. Tek dolaskom u pravu tiskaru (od broja 17) pronađen je stalni grafički okvir.

List je nekada okupljao i prilično brojnu ekipu stripocrtača, od kojih je jedan na konkursu YU-stripa »Mladosti« dobio drugu nagradu. Na žalost, loši otisci na fotomatricama u broju posvećenom isključivo stripovima, naprosto su ih rastjerali!

Važno je spomenuti da uz LOK paralelno djeluje i njegova radio-emisija »Vruća juha«, koja svake nedjelje žustro komentira aktualne probleme.

Potrebno je kazati da LOK ima svoj Izdavački savjet (predsjednici Julio Kuruc i Andrija Kovač), gdje se utvrđuje koncepcija i povremeno analiziraju problematičniji tekstovi. Ta javnost rada već je nekoliko puta pomogla LOK-u da ne doživi sudbinu »Susreta«.

O svemu ostalom vezanom uz LOK nije potrebno govoriti, jer se on i dalje razvija pa se svaka ishitrena ocjena kasnije može vratiti kao bumerang.

»VOZLEK«

OO SSO Legrad dala je primjer kako svaka seoska MZ može imati solidan list koji u potpunosti zadovoljava sve informativne potrebe. Prvi broj »Vozleka« izašao je u prosincu 1981. u stotinu primjeraka, da bi idući slijedili svakih mjesec dana u dvostruko većoj tiraži. Koncepcijski i grafički legradski list maksimalno se oslanja na LOK, a da bi pridobio čitaoce služi se duhovitim dijalektizmima. Glavni i odgovorni urednik je Miroslav Habek, a redakciju čine

Vlado Sabolić, Stjepan Mikulić, Marija Senji, Jasna Kiš, i Nada Ljubić. List se vrlo otvoreno bavi svim lokalnim problemima pa često dolazi i u konfliktne situacije. Iz broja u broj tekstovi su žanrovski sve prepoznatljiviji i kvalitetniji. Najzanimljivija rubrika je »telex«, gdje su skupljene poantirane lokalne zanimljivosti.

»KOKOT«

Jedini »Kokot«, bilten SSO SOR-a »Podravka«, pojavio se sredinom 1981. U uvodniku je napisano da će bilten izlaziti jednom mjesečno, ali se on, izgleda, već ugasio. Šteta, jer je kvalitetom daleko nadmašio uobičajene biltene i bio je idealna forma da se poveže rad raznih dislociranih osnovnih organizacija. Prvi broj dobio je i nekoliko solidnih problemskih tekstova.

ZAKLJUČAK

Nakon uvida u sve listove jasno je da je upravo omladinska štampa bila ta koja je davala impulse novim duhovnim i estetskim stremljenjima mlade generacije. Nikakvi opisani ekscesi i povremena lutanja ne umanjuju tu vrijednost.

Posebno je zanimljivo da koprivnički listovi u vrijeme kada su se pojavljivali kvalitetom uopće nisu zaostajali za republičkom omladinskom štampom. Pedesetih je godina tadašnji »Polet« često prenosio »Osvitove« radove, početkom sedamdesetih »Susreti« su u estetskom smislu bili izuzetno cijenjeni, dok ovih osamdesetih godina LOK u tekstualnom smislu ozbiljno ugrožava dominaciju novog »Poleta«. O Koprivnici kao nekakvoj izdavačkoj »provinciji« apsurdno je govoriti.

Naravno, na kraju nas zanima budućnost omladinske publicistike u ovome gradu. Kažimo otvoreno: nikad joj nisu bile otvorene veće perspektive, ali nikad se pred nju nisu stavljale ni tako velike obaveze. LOK, kao sadašnji i budućí oslonac koprivničke omladinske štampe, proživljava sve očitiju smjenu generacija. Nije dan općinski list do sada nije preživio takav proces, ali ipak nema razloga za pesimizam. Učinjeno je nešto što se prije nikada nije dogodilo. Organizirana je relativno uspješna novinarska škola, koju je završilo tridesetak mladih. Neki od njih već su se ozbiljnije uklopili u redakcijske zadatke. Njihov je osnovni zadatak

da pokušaju zadržati dosegnuti nivo društvene kritičnosti i pismenosti.

Listovi mjesnih zajednica i radnih organizacija imaju također jasnu funkciju. Već je odavno postalo jasno da neinformirani radnik i građanin ne može uspješno obavljati svoje samoupravne zadatke i da je u potencijalnoj opasnosti da se njime manipulira.

Srednjoškolski list tek se prije nekoliko godina oslobodio nekad nezaobilazne suzne i nostalgicne kvaziliterarnosti. SOL je prvo pravo neklisizirano ogledalo srednjoškolskih preokupacija.

Razvoj omladinske štampe, pogotovo listova s malim tiražima, i dalje bi se trebao kretati ka primjeni spomenutog kućnog umnoživača i foto-matrice, jer je običan geštetner već polako stvar prošlosti, a troškove tiskare nije moguće financijski preživljavati.

Novac za izdavanje je, uz kadrove, i onaj osnovni kamen spoticanja i vrišteći problem LOK-a, koji je prisiljen smanjivati godišnji broj izdanja, čak i ne povećavati odavno prenisu nakladu. Trajnije financijsko rješenje u ovome trenutku nije moguće nazrijeti.

Jer, kako kaže jedan poznati novinar, »omladinska štampa i postoji baš zato da se ti problemi ne bi mogli nikada riješiti!«

Literatura:

Kompleti svih navedenih listova
 »Glas Podravine« — kompleti 1966, 1967, 1971, 1972, 1974.
DODATNE INFORMACIJE:
 Marijan Spoljar (zajedno s citatima iz neobjavljenog rada o omladinskoj štampi), Milivoj Solar, Franjo Horvatić, Andrija Kovač, Ratko Aleksa, Tomislav Brinc, Josip Friščić

SADRŽAJ:

Napomena	2
Uvodno razmatranje	3
»Osvit«	6
»Podravska revija«	10
»Omladinska revija«	11
»Revija literarne tribine«	13
»Susreti«	13
»Simetrale grada Koprivnice«	18
»Glasilo Herešina«	20
Bilten OK SSOH i »Ho — RUK«	21
»Mi«	21
SOL	22
Listovi osnovnih škola	23
LOK	24
»Vozlek«	26
»Kokot«	27
Zaključak	28

Presnimavanje: Željko ŽIGRIĆ